

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 50/06-107

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka na neverejnom zasadnutí 16. augusta 2006 prerokoval prijatú sťažnosť Ing. P. H. M. H., obaja bytom S., zastúpených advokátom Mgr. R. G., Ž., vo veci porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2, ako aj čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 10 S 5/05 a rozsudkom sp. zn. 10 S 5/05 z 9. septembra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti Ing. P. H. a M. H. **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 50/06-35 z 22. februára 2006 v spojení s opravným uznesením č. k. I. ÚS 50/06-64 z 19. apríla 2006 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Ing. P. H. a M. H., obaja bytom S. (ďalej len „sťažovateľ“, „sťažovateľka“ alebo „sťažovatelia“), zastúpených advokátom Mgr. R. G., Ž., vo veci porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2, ako aj čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v konaní vedenom Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 10 S 5/05 a rozsudkom sp. zn. 10 S 5/05 z 9. septembra 2005.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľ v podaní z 3. mája 2006, ako aj krajský súd vo vyjadrení z 18. mája 2006 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd preto pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu sťažnosti, z písomných vyjadrení účastníkov konania a Ľ. K. ako dotknutej osoby a z listinných dôkazov.

Sťažovatelia žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie vyššie uvedených článkov ústavy, listiny, dohovoru, paktu a dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 S 5/05 z 9. septembra 2005 s tým, aby bol rozsudok zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Ďalej požadujú priznanie primeraného finančného

zadosťučinenia v sume po 200 000 Sk každému zo sťažovateľov a náhradu trov právneho zastúpenia.

Z podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia rozhodnutiami mesta Ž. (ďalej len „mesto“) č. C-9670/2004-Db z 30. augusta 2004 a Krajského stavebného úradu v Ž. (ďalej len „stavebný úrad“) č. 2004/01560/Kod z 5. novembra 2004 získali právoplatné stavebné povolenie na stavbu: stavebné úpravy, nadstavba a prístavba domu v Ž. so vznikom dvoch bytových jednotiek. Žalobca L. K. (ďalej len „dotknutá osoba“) podal 12. januára 2005 voči právoplatnému rozhodnutiu stavebného úradu krajskému súdu žalobu, v ktorej sa domáhal zrušenia rozhodnutí mesta a stavebného úradu. V žalobe zároveň navrhol, aby krajský súd uznesením odložil vykonateľnosť rozhodnutia stavebného úradu. Krajský súd uznesením sp. zn. 10 S 5/05 z 2. marca 2005 dotknutej osobe vyhovel a odložil vykonateľnosť rozhodnutia stavebného úradu č. 2004/01560/Kod z 5. novembra 2004, ako aj rozhodnutia mesta č. C-9670/2004-Db z 30. augusta 2004 do právoplatného rozhodnutia krajského súdu o podanej žalobe dotknutej osoby. Toto uznesenie doručil krajský súd nielen dotknutej osobe a stavebnému úradu, teda účastníkom konania pred všeobecným súdom, ale aj sťažovateľom. Sťažovatelia začali ešte v júni 2004 realizovať sanačné práce, ktoré boli prípravou na plánované stavebné práce súvisiace s rekonštrukciou nehnuteľnosti sťažovateľov. Stalo sa tak na základe ohlásenia týchto prác a písomného súhlasu na ich vykonanie. Samotné stavebné práce v súvislosti s rekonštrukciou nehnuteľnosti začali sťažovatelia realizovať v novembri 2004, teda po nadobudnutí právoplatnosti stavebného povolenia. V čase, keď bolo uznesenie krajského súdu sp. zn. 10 S 5/05 z 2. marca 2005 sťažovateľom doručené, stavebné práce už prebiehali a rekonštrukcia bola v takom štádiu, že pôvodný rodinný dom už nebolo možné používať, pričom zastavením stavebných prác by došlo ku škodám veľkého rozsahu. Sťažovatelia po doručení uznesenia krajského súdu záležitosť osobne konzultovali so stavebným úradom a požadovali vysvetlenie právneho stavu. Vec sa ich bytostne dotýkala, mali na nej právny záujem a keďže neboli účastníkmi konania vedeného krajským súdom, žiadali stavebný úrad o poskytnutie informácií týkajúcich sa podanej žaloby, ako aj o stanovisko stavebného úradu k veci. Bola im predložená kópia žaloby a kópia vyjadrenia stavebného úradu k žalobe zo 16. februára 2005, nikdy nedostali priamu odpoveď na priamu otázku, či môžu ďalej stavať a či im

stavebný úrad stavbu zastaví. Sťažovatelia sa dostali v dôsledku odkladu vykonateľnosti stavebného povolenia do absurdnej situácie. Mali i naďalej k dispozícii právoplatné stavebné povolenie a ako stavebníci sa ničím neprevinili, neporušili žiaden právny predpis alebo rozhodnutie. Odkladom vykonateľnosti stavebného povolenia krajský súd neprimeraným spôsobom zasiahol do ich vlastníckych práv bez toho, aby o veci čokoľvek vedeli a dostali možnosť v konaní pred všeobecným súdom brániť svoje práva a oprávnené záujmy, keďže neboli účastníkmi konania pred všeobecným súdom. Pritom v konaní o preskúmanie rozhodnutia stavebného úradu je právo stavebníka stavať za splnenia určených podmienok priamo dotknuté. Odkladom vykonateľnosti stavebného povolenia došlo vlastne k uloženiu iluzórnej povinnosti niekomu, kto nebol účastníkom konania, teda stavebníkovi. V rozpore s tým však podľa platného právneho stavu (§ 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) uznesenie krajského súdu nemožno považovať vo vzťahu voči sťažovateľom za záväzné, keďže neboli účastníkmi konania prebiehajúceho pred krajským súdom. Sťažovatelia predpokladali, že konanie vo veci samej bude pokračovať bez ďalšieho odkladu. Vzhľadom na to, že sa tak nestalo ani po niekoľkých mesiacoch, rozhodli sa aktívne brániť svoje práva vstupom do konania sp. zn. 10 S 5/05 v postavení vedľajšieho účastníka na žalovanej strane. V skutočnosti tak urobil sťažovateľ písomným oznámením napísaným a doručeným krajskému súdu 27. júna 2005. Zároveň sťažovateľ spolu s oznámením o svojom vstupe do konania ako vedľajšieho účastníka požiadal osobne o umožnenie nahliadnuť na krajskom súde do spisu sp. zn. 10 S 5/05. Preukázal sa pritom kópiou oznámenia o svojom vstupe do konania potvrdenou pečiatkou podateľne. Pracovníčka súdnej kancelárie po telefonickej porade s predsedom senátu oznámila sťažovateľovi, že mu spis nemôže sprístupniť, lebo nie je účastníkom konania. Po námietke sťažovateľa, že má na veci právny záujem, mu táto oznámila, že tak rozhodol predseda senátu, ktorý rozhodne aj o pristúpení sťažovateľa do konania. Po niekoľkých dňoch sťažovateľ znova telefonicky aj osobne žiadal o možnosť nahliadnuť do spisu. Opakovane mu to nebolo umožnené. Preto 18. júla 2005 sa osobne sťažoval u predsedu krajského súdu, ktorý vo svojom prípise z 18. augusta 2005 konštatoval dôvodnosť sťažnosti sťažovateľa voči postupu súdu v súvislosti s požiadavkou o nahliadnutie do spisu. Dňa 18. júla 2005, keď sa sťažovateľ obrátil na predsedu krajského súdu, bolo mu umožnené nahliadnuť do spisu a študovať ho. O niekoľko dní mu bolo doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 10

S 5/05 z 15. júla 2005, v ktorom krajský súd pripustil vstup sťažovateľa do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej. Keďže sťažovateľ mal konečne k dispozícii všetky potrebné informácie zo súdneho spisu, podal vo veci 19. júla 2005 písomné vyjadrenie ako vedľajší účastník. Krajský súd nariadil termín pojednávania na 9. september 2005. Ešte predtým 30. augusta 2005 sťažovateľ podal ako vedľajší účastník ďalšie písomné vyjadrenie. Pred pojednávaním 7. septembra 2005 sťažovateľ nahliadol do súdneho spisu a zistil, že dotknutá osoba 19. augusta 2005 písomne doplnila žalobu a predložila znalecký posudok znalkyne Ing. K. Na pojednávaní konanom 9. septembra 2005 predniesol sťažovateľ vyjadrenie, ktoré zároveň v písomnej forme „krátkou cestou“ doručil krajskému súdu do spisu. Krajský súd na tomto pojednávaní vydal rozsudok, ktorým zrušil tak rozhodnutie stavebného úradu, ako aj rozhodnutie mesta. Rozsudok nebol doručený v zákonnej 30-dňovej lehote a nedošlo ani k vráteniu administratívneho spisu. Preto sťažovateľ 1. decembra 2005 žiadal krajský súd o jeho urýchlené vrátenie. Mesto vykonalo na stavbe 24. novembra 2005 kontrolu a v zápise do stavebného denníka, ako aj v zázname z výkonu štátneho stavebného dohľadu konštatovalo, že stavba je dokončená, neužívaná, uzavretá, pričom žiadne závery, resp. opatrenia nevyvodilo.

Podľa názoru sťažovateľov krajský súd svojím právoplatným rozsudkom, ale aj postupom, ktorý tomu predchádzal, porušil jednak ich právo na súdnu a inú právnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj ich právo vlastníť majetok a pokojne ho užívať podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

Z vyjadrenia predsedu senátu krajského súdu vyplýva, že sťažnosť považuje za nedôvodnú, lebo je založená na zavádzajúcich úvahách. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že mu nebolo umožnené nahliadnuť do súdneho spisu, uvádza, že nešlo o úmysel, ale iba o nedopatrenie zo strany súdnej kancelárie, pričom sa sťažovateľ správal voči vedúcej súdnej kancelárie arogantne a hrubo. Sťažovatelia zamieňajú právo vlastníť majetok a pokojne ho užívať s právom vlastníkov susedných nehnuteľností na pohodu bývania a ďalšie práva, ktoré však sťažovatelia ignorujú v prospech vlastnej navrhovanej stavby. Rozsudok krajského súdu je založený na odbornom posúdení veci zo strany súdneho

znalca, z ktorého vyplynulo, že sa insolácia obytných miestností susediaceho rodinného domu dotknutej osoby znížila pod mieru prípustnosti.

Z vyjadrenia dotknutej osoby z 24. mája 2006 vyplýva, že považuje rozsudok krajského súdu za správny. Podotýka, že stavba, ktorej sa stavebné povolenie týkalo a rovnako aj pozemky, na ktorých je stavba postavená a ktoré boli tiež predmetom stavebného povolenia, sťažovatelia ešte v júni 2005 previedli na nového vlastníka. Na dôkaz tohto tvrdenia priložil výpis z katastra nehnuteľností kat. úz. S. zo 16. novembra 2005, z ktorého vyplýva, že parc. č. 476/1, parc. č. 476/2 a parc. č. 476/3, ako aj dom súp. č. 198 ležiaci na parc. 476/1 je vlastníctvom Ing. M. H., nar. 26. decembra 1969 v celosti, a to na základe darovacej zmluvy vložennej do katastra nehnuteľností pod sp. zn. V 3804/05.

Z následného stanoviska právneho zástupcu sťažovateľov z 28. júna 2006, ktorým reagoval na vyjadrenie dotknutej osoby, vyplýva, že sťažovatelia, ktorí sú už vo vyššom veku, necítili sa dostatočne telesne a duševne silní riešiť problémy spojené s obštrukciami dotknutej osoby a najmä s nečinnosťou úradov a súdov, a preto skutočne v júni 2005, ako to uvádza dotknutá osoba, previedli stavebným povolením tangované nehnuteľnosti na svojho syna. Preto považujú za potrebné korigovať tvrdenie o zásahu do ich práva vlastniť majetok, pretože k zásahu do tohto práva dochádzalo u sťažovateľov len do momentu prevodu nehnuteľností na ich syna.

V ďalšom podaní sťažovateľov z 13. júla 2006 sa poukazuje navyše na to, že zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) nestotožňuje osobu vlastníka pozemkov a stavieb s osobou stavebníka. V danom prípade na začiatku stavby, v čase vydania stavebného povolenia, vlastníkom stavby a stavebníkom bola tá istá osoba. Nasledujúci prevod (darovanie nehnuteľností synovi sťažovateľov) nespôsobil právne účinky zmeny osoby stavebníka a účastníka stavebného konania, ako aj konania pred všeobecným súdom, keďže otázka prípadnej zmeny stavebníka nebola predmetom darovacej zmluvy, ale ani žiadnej inej dohody medzi sťažovateľmi ako stavebníkmi a ich synom ako novým vlastníkom nehnuteľností. Preto nedošlo ani k prejavu vôle smerujúcemu z dôvodu

singulárnej sukcesie k procesnému nástupníctvu v uvedených konaniach. V zmysle § 70 stavebného zákona účasť syna sťažovateľov ako nového vlastníka nehnuteľností v stavebnom konaní nie je dôvodná.

II.

Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 10 S 5/05 z 9. septembra 2005 vyplýva, že krajský súd rozhodnutie stavebného úradu č. 2004/01560/Kod z 5. novembra 2004, ako aj rozhodnutie mesta č. C-9670/2004-Db z 30. augusta 2004 zrušil z dôvodov ustanovenia § 250j ods. 2 písm. c) a d) Občianskeho súdneho poriadku a vec vrátil na ďalšie konanie. Rozhodol aj o náhrade trov konania. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 7. novembra 2005. Rozhodnutiami správnych orgánov bolo vydané sťažovateľom stavebné povolenie na stavbu: stavebné úpravy, nadstavba a prístavba domu č. 198/17 v Ž. so vznikom dvoch bytových jednotiek, prípojkou NN a žumpou v katastrálnom území S. na pozemku parc. č. 476/1, 2 a 3.

Podľa názoru krajského súdu právne závery stavebného úradu a mesta sú zatiaľ bez vykonania ďalšieho dokazovania predčasné, a preto bolo potrebné obe správne rozhodnutia zrušiť.

Z darovacej zmluvy zo 7. júna 2005 vyplýva, že sťažovatelia darovali svojmu synovi Ing. M. H. nehnuteľnosti ležiace v katastrálnom území S., ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. 546 ako parc. č. 476/1 (zast. plochy – 260 m², ako aj dom č. s. 198), parc. č. 476/2 (záhrada – 678 m² a trvalé trávnaté porasty – 200 m²) a parc. č. 476/3 (záhrada – 226 m²). Právne účinky vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nastali 27. júla 2005.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V priebehu konania, ktoré nasledovalo po predbežnom prerokovaní sťažnosti, ústavný súd zistil z vyjadrenia dotknutej osoby, že sťažovatelia v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (5. januára 2006) už neboli vlastníkami domu súp. č. 198 ležiaceho na parc. č. 476/1, ale ani pozemkov parc. č. 476/1, parc. č. 476/2 a parc. č. 476/3, teda tých nehnuteľností, ktorých sa týkalo stavebné povolenie. Bolo tomu tak preto, že darovacou zmluvou uzavretou 7. júna 2005 previedli sťažovatelia svoje vlastnícke právo na svojho syna Ing. M. H. Ku vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností došlo pod sp. zn. V 3804/05, pričom právne účinky vkladu nastali 27. júla 2005. Túto skutočnosť potvrdili aj sťažovatelia a nepochybne vyplýva aj z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii. Zároveň to znamená, že sťažovatelia boli síce vlastníkami nehnuteľností, ktorých sa stavebné povolenie týka, v čase, keď sťažovateľ 27. júna 2005 prejavil vôľu stať sa vedľajším účastníkom v konaní pred všeobecným súdom, ale v čase ďalších úkonov sťažovateľa a krajského súdu vrátane momentov, keď bol vydaný a doručený rozsudok krajského súdu sp. zn. 10 S 5/05 z 9. septembra 2005, sťažovatelia už vlastníkami nehnuteľností neboli, keďže vlastnícke právo previedli na svojho syna.

Podľa § 70 zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona stavebné povolenie a rozhodnutie o predĺžení jeho platnosti sú záväzné aj pre právnych nástupcov účastníkov konania.

Citované ustanovenie znamená, že práva a záväzky sťažovateľov, ktoré pre nich vyplývali z vydaného stavebného povolenia, prešli na ich syna vo chvíli, keď sťažovatelia previedli na syna vlastnícke právo k stavbe a k pozemkom, ktorých sa stavebné povolenie týkalo. Tento prevod práv a záväzkov sa vzťahuje aj na procesné práva sťažovateľov v súdnom konaní vedenom krajským súdom na základe žaloby podanej dotknutou osobou. Zároveň to znamená, že sťažovatelia v čase, keď podali sťažnosť ústavnému súdu, neboli už nositeľmi tých základných práv, ochrany ktorých sa v konaní pred ústavným súdom

domáhajú. Inak povedané, sťažovatelia od začiatku konania na ústavnom súde nie sú vecne legitimovaní domáhať sa nimi označených základných práv.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti musel ústavný súd považovať sťažnosť za nedôvodnú a nemohol jej preto vyhovieť. Znamená to tiež, že nebolo potrebné, aby sa ústavný súd bližšie zaoberal konkrétnymi namietanými porušeniami základných práv.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. augusta 2006